

تبیین استرس تحصیلی، صفات شخصیتی، درک عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت

زینب مجیدی کاکرودی^۱
هادی کرامتی^۲
جواد کاووسیان^۳

چکیده

هدف: پژوهش حاضر به تبیین سهم استرس تحصیلی، صفات شخصیتی، درک عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان مقطع کارشناسی پرداخته است. **روش:** جامعه آماری تحقیق، دانشجویان کارشناسی دانشگاه خوارزمی در سال ۹۴-۹۵ می‌باشند که از بین آنان نمونه‌ای به حجم ۴۰۰ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. سنجش متغیرها بر اساس پرسشنامه استرس تحصیلی دوران دانشجویی گادزلا، پرسشنامه شخصیتی پنج عاملی NEO، پرسشنامه سنجش عملکرد خانواده FAD و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ بود. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون ورود مکرر و گام به گام بررسی شد. **یافته‌ها:** بین استرس تحصیلی با اعتیاد به اینترنت رابطه معناداری وجود دارد. همچنین بین صفات شخصیت با اعتیاد به اینترنت و بین عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نیز نشان داد بین استرس تحصیلی، صفات شخصیت و عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت رابطه چندگانه وجود دارد. به عبارتی؛ این متغیرها ۴۲ درصد واریانس مربوط به اعتیاد به اینترنت را تبیین می‌کنند. **نتیجه‌گیری:** نتایج به دست آمده از تحلیل رگرسیون چندگانه با روش ورود و مرحله‌ای نشان داد متغیرهای پیش‌بین استرس تحصیلی، صفات شخصیت و عملکرد خانواده، متغیر ملاک (اعتیاد به اینترنت) را می‌توانند در سطح بالایی پیش‌بینی کنند که از بعد تربیتی و آموزش لازم به توجه است.

واژگان کلیدی: استرس تحصیلی، صفات شخصیتی، درک عملکرد خانواده و اعتیاد به اینترنت.

دریافت مقاله: ۹۴/۱۲/۱۳؛ تصویب نهایی: ۹۵/۰۶/۰۷.

۱. کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی.

۲. استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی (نویسنده مسئول) / نشانی: تهران؛ خیابان مفتح نرسیده به انقلاب، دانشگاه خوارزمی، ساختمان

سمیه، طبقه ۸، گروه روان‌شناسی / شماره ۸۳۰۸۵۷ / Email: dr.hadikeramati@gmail.com

۳. استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی.

الف) مقدمه

فناوری‌های جدید در زمینه ارتباط، دنیای مجازی را فراهم آورده‌اند که از سویی منجر به ارتباط نامحدود و همزمان بین افراد در جهان شده و از سوی دیگر، دسترسی سریع به انواع گوناگونی از منابع اطلاعاتی را فراهم می‌سازند. اما بر خلاف کارکردهای مثبت آن، نگرانی‌های زیادی در مورد استفاده بیش از حد و مرز و گاهی مشکل‌ساز از اینترنت به وجود آمده است. اعتیاد به اینترنت به عنوان اعتیاد رفتاری شناخته شده است که علائمی مانند تحمل، تغییر خلق و خوی، عود و تضاد را به همراه دارد. (کس و همکاران، ۲۰۱۴)

اعتیاد به اینترنت در حال حاضر، موضوع اصلی سلامت اجتماعی- روانی در بین جوانان است. از این رو، تجزیه و تحلیل عوامل خطرآفرین و همچنین اثر متقابل آنها بر یکدیگر، برای گسترش درک و فهم اعتیاد به اینترنت در جوانان مهم است (یان، لی و سوی، ۲۰۱۳). اگر چه اعتیاد به اینترنت مشکلی جدی در نظر گرفته شده، اما در کتابچه راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی ثبت نشده است؛ به این دلیل که معیارهای تشخیصی و تعریفی کلی برای این اختلال وجود ندارد. بنابر این، تجزیه و تحلیل عوامل خطرآفرینی که منجر به اعتیاد به اینترنت می‌شوند، سبب درک و فهم جمعی ما از توسعه این مشکل در میان جوانان خواهد شد (همان). اعتیاد به اینترنت به عنوان ناتوانی فرد در کنترل استفاده از اینترنت تعریف شده است که می‌تواند سبب پیامدهای منفی در زندگی روزانه شود. اگر چه یافته‌های حاصل از تحقیقات، گزارشهای متفاوتی از اعتیاد به اینترنت ارائه می‌دهند، اما شکی نیست که اعتیاد به اینترنت تبدیل به مشکلی جدی در زمینه بهداشت عمومی افراد به ویژه نوجوانان شده است. (جی و همکاران، ۲۰۱۴)

استرس تحصیلی به احساس نیاز فزاینده به دانش و به طور همزمان، ادراک فرد مبنی بر نداشتن زمان کافی برای دستیابی به آن دانش اشاره می‌کند (مورس، ۲۰۰۰؛ گادزلا و بالوگلو، ۲۰۰۱). بر عوامل پنج‌گانه استرس (ناکامی‌ها، تعارضها، فشارها، تغییرات^۹ و استرس خودتحمیلی^{۱۰}) و واکنشهای چهارگانه نسبت نسبت به این عوامل (فیزیولوژیکی، رفتاری، شناختی، هیجانی) تأکید کرد. میشی، گلاچان و برای^{۱۱} (۲۰۰۱) بر اساس نتایج مطالعات/بوذری^{۱۲} (۱۹۹۴)، کور و همکاران (۱۹۹۸؛ نقل از: میسرا و کاستیلو، ۲۰۰۴) و فیشر (۱۹۹۴)، بر نقش

1. Kuss, Shorter, Rooij, De Mheen & Griffiths

2. Yan, Li & Sui

3. Jie, Yezhen, Yukai, Ying, Dongying & Jiaji

4. Morris

5. Gadzella & Baloglu

6. Frustration

7. Conflict

8. Pressures

9. Changes

10. Self-Imposed

11. Michie, Glachan & Bray

12. Abouzari

13. Misra & Castillo

تبیین استرس تحصیلی، صفات شخصیتی، درک عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت ۳۸۱

مهم و تعیین کننده استرس تحصیلی در شکل گیری تجارب دانشجویان، در کنار متغیرهای شش گانه (سن، جنس، انگیزه ادامه تحصیل، عزت نفس کلی، مفهوم خود تحصیلی) تأکید کردند.

کارو، گیز و موس^۱ (۱۹۹۶) در بیان عوامل استرس زا در دوران دانشجویی، بر نقش مهم تجربه محدودیت زمانی دانشجو در دستیابی به دانش گسترده تأکید می کنند. ابوذری^۲ (۱۹۹۴) کلم و فرارز^۳ (۱۹۸۶) نقل از: میسرا و کاستیلو،^۴ (۲۰۰۴) خاطر نشان ساختند که دانشجویان در مقاطعی از هر نیمسال تحصیلی، برای مثال در هنگام امتحان و در رقابت با دوستان خود به منظور دستیابی به نمرات بالاتر، استرس بیشتری را گزارش می کنند. سو و اوکازاکی^۵ (۱۹۹۰)، لی و لارسن^۶ (۲۰۰۰) و انگ و هوان^۷ (۲۰۰۶) در تبیین تفاوت موجود در میزان استرس استرس تحصیلی تجربه شده در میان دانشجویان آسیایی و غیر آسیایی، بر نقش مهم انتظارات و معیارهای والدین تأکید کردند. واکنشهای نسبت به استرس، به حالتی از انگیختگی جسمانی و روان شناختی اطلاق می شود که پیامد تجربه استرس است (توئیس،^۸ ۱۹۹۵). دانشجویان در مواجهه با عوامل استرس زا، گستره ای از واکنشهای جسمانی و روان شناختی را نشان می دهند. تظاهرات استرس شامل آسیبهای جسمانی، کمبود انرژی مزمن، فقر انگیزشی، سردرد، مشکلات گوارشی و مشکلات خواب است (وینکلن،^۹ ۱۹۹۴؛ موری،^{۱۰} ۲۰۰۰). برخی از محققان دیگر در بیان واکنشهای مربوط به استرس، به اضطراب و افسردگی نیز اشاره کرده اند. (موری، ۲۰۰۰)

یکی دیگر از متغیرهای مرتبط با اعتیاد به اینترنت، متغیر شخصیت است. تعاریف متفاوتی از شخصیت در دیدگاههای مختلف وجود دارد، اما همه آنها در دو دسته کلی قرار دارند. دسته اول، تعاریفی که روش آنها بر اساس تحقیق درباره ظاهر رفتار و اعمال بیرونی است. دسته دوم، تعاریفی است که در آن از چگونگی و عمق ماهیت شخصیت صحبت می شود. (شاملو، ۱۳۸۶)

شخصیت به مجموعه افکار، هیجانها و رفتارهای متمایز و پایداری گفته می شود که شیوه انطباق ما با دنیا را نشان می دهد (سانتراک، ۱۳۸۳). شخصیت را می توان به عنوان ویژگی های اختصاصی و الگوهای متمایز از تفکر، هیجان و رفتار توصیف کرد که نوع تعامل شخص با محیط فیزیکی و اجتماعی او را مشخص می سازد. همچنین شخصیت را می توان به عنوان ترکیبی از شناختها، احساسها و عادتها تعریف کرد که هنگام مواجهه افراد با موقعیتهای خاص فعال می شوند و در نتیجه، نوع سازگاری منحصر به فرد افراد با

1. Carveth, Gesse & Moss
2. Sue & Okazaki
3. Lee & Larson
4. Ang & Huan
5. Thoits
6. Winkelman
7. Mori

دنیای پیرامون آنان را تعیین می‌کنند (پتگریو، ۱۹۹۹^۱). صفات شخصیت بیانگر مشخصات نسبتاً پایداری در روحیه افراد است که در طول زندگی و به هنگام مواجهه با موقعیتهای مختلف به صورت ثابت و منسجمی بروز می‌کنند. اعتقاد بر این است که ویژگی‌های شخصیتی نظیر تجربه‌پذیری، وظیفه‌شناسی، برون‌گرایی، همسازی و روان‌رنجورخویی، طیف وسیعی از فعالیتهای انسان نظیر رفتار جنسی (کالیچمن^۲ و همکاران، ۲۰۰۳؛ نقل از: هاشمی، ۱۳۹۰) گوش کردن به موسیقی مورد علاقه (رنتفر و گاسلینگ، ۲۰۰۳^۳؛ نقل از: همان) و نیز میزان استفاده اشخاص از فناوری‌ها به ویژه اینترنت را تحت تأثیر قرار می‌دهد (لندرز و لونسبری، ۲۰۰۶^۴؛ نقل از: همان). نظریه‌های صفتی می‌گویند شخصیت از گرایشهای کلی و ماندگاری تشکیل می‌شود که پاسخهای خاصی را فرا می‌خواند؛ یعنی مردم خود را بر اساس شیوه اصلی رفتار کردن خود، توصیف می‌کنند. از نظر این دسته از روان‌شناسان، صفات، واحدهای سازنده شخصیت‌اند و بر ابعاد درونی آن تأکید دارند. مدل پنج عاملی شخصیتی بزرگ، یک طبقه‌بندی از احساسات و اعمال است که توسط کاستا و مک‌کری در اواخر دهه ۱۹۸۰ مطرح شد. پنج عامل شخصیتی بزرگ شامل تجربه‌گرایی، جدیت، برون‌گرایی، خوشایندی و روان‌رنجورخویی است. بر اساس این مدل، صفات شخصیتی جهان‌شمولند.

شواهد تجربی بسیاری حاکی از آن است که ویژگی‌های شخصیت نقش مهمی را در اعتیاد به اینترنت دارند. در تحقیقی به این نتیجه دست یافتند که بسیاری از ویژگی‌های شخصیت عصبی در دانشجویان جدیدالورود با اعتیاد به اینترنت یافت شده است (تاسی^۵ و همکاران، ۲۰۰۹). تحقیقات نشان داده‌اند که گرچه وجوه مشترکی بین افراد معتاد به اینترنت وجود دارد، اما در این میان تفاوت‌هایی نیز وجود دارد که نیاز به ارزیابی قدرت پیش‌بینی‌کننده صفات شخصیتی بر اعتیاد به اینترنت را مشخص می‌کند (کagan، ۱۹۸۷). همچنین عواملی مانند تهدید و احساسات منفی سبب می‌شود افراد پاسخهای متفاوتی را با توجه به الگوهای شخصیتی خود ارائه دهند. برای مثال، تأثیر ویژگی‌هایی مانند روان‌آزردگی، برون‌گرایی و گشودگی، در پاسخ به استرس و نتایج آن قابل ملاحظه است. (اشنایدر و همکاران، ۲۰۱۲^۶)

تحقیقی با عنوان «مدل عوامل پنج‌گانه و مشکلات کاربران» در جمعیت جوانان کلمبیایی نشان داد که ۷/۹ درصد در استفاده از اینترنت مشکل سازند. بیشتر افراد جمعیت، مرد بودند و ارتباط و وقت کافی برای فعالیت داشتند. کاربران مشکل‌ساز با روان‌آزردگی ارتباط مثبت و با سازگاری و وظیفه‌شناسی ارتباط

---

1. Pettegrew
 2. Kalichman
 3. Rentfrow & Gosling
 4. Landers & Lounsbury
 5. Tassi
 6. Kagan
 7. Schneider, Rench, Lyons & Riffle

تبیین استرس تحصیلی، صفات شخصیتی، درک عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت ۳۸۳

منفی داشتند. از سوی دیگر، با برون‌گرایی و گشودگی به تجربه ارتباطی نداشتند. این مطالعه شواهد اولیه‌ی ارتباط بین شخصیت و کاربرد مشکل‌ساز اینترنت را فراهم می‌کند. (پورتاکورتس و کارنوبل، ۲۰۱۴)

فتحی (۱۳۹۰) در مطالعه‌ای با عنوان «مقایسه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های هویت در بین دانشجویان معتاد به اینترنت و عادی دانشگاه تهران»، به این نتیجه رسید که بین دانشجویان معتاد به اینترنت و عادی از نظر ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجورخویی، تفاوت وجود دارد؛ اما از نظر ویژگی‌های شخصیتی گشودگی به تجربه، تفاوتی بین دو گروه مشاهده نشد.

علاوه بر شخصیت، خانواده نیز نقش اساسی را در اعتیاد به اینترنت بازی می‌کند. خانواده به عنوان سیستمی قانون‌گذار تعریف شده است که اعضای آن مدام در حال کنش متقابل با یکدیگر و تعریف مجدد ماهیت روابط خویش بر مبنای الگوی ارتباطشان می‌باشند. الگوی ارتباطات خانواده یا شیوه بیان افکار در بین خانواده‌های گوناگون متفاوت است و شناخت این الگوهای ارتباطی، به شناخت برخی از ابعاد عملکرد خانواده کمک می‌کند. خانواده مهم‌ترین نهاد مؤثر در تربیت و رفتار آدمی و همچنین در نحوه تشکیل ساختار شخصیت فرد به شمار می‌رود و سیستمی است که اولین تأثیرها را بر زندگی شخص، اعمال و میزان سازگاری او را با محیط اجتماعی اطرافش تعیین می‌کند (تورکام و همکاران، ۲۰۰۵؛ نقل از: ابراهیم منصف، ۱۳۹۱). عملکرد خانواده بازتابی از توانایی‌های خانواده در ایجاد همبستگی بین اعضا، حل تضادها و تعارضها، موفقیت در ایجاد الگوی انضباطی، رعایت حد و مرز بین افراد و اجرای مقررات و اصول حاکم بر این نهاد با هدف حفاظت از کل سیستم خانواده است (پرتز و هول، ۱۹۹۳). همچنین عملکرد خانواده به توانایی خانواده در انجام وظایفی که برعهده دارد، از جمله: تأمین نیازهای عاطفی، روانی و فیزیولوژیکی (مادی) اعضای خانواده اطلاق می‌شود. چگونگی عملکرد خانواده می‌تواند عاملی کلیدی در ایجاد انعطاف‌پذیری و کاهش خطرات مرتبط با حوادث ناگوار باشد. محیط‌های برانگیزاننده و پرورش‌دهنده، کودکان را قادر می‌سازند تا یاد بگیرند و پیشرفت کنند؛ اما محیط‌های خانوادگی ناپه‌نچار، می‌توانند برای رشد کودکان و انتقال مثبت آنان به بزرگسالی بسیار مضر باشند. (سیلبرن و همکاران، ۲۰۰۶)

خانواده سیستم اصلی حمایت معنوی و مادی را برای دانشجویان فراهم می‌کند. حداقل عملکرد خانواده در فرهنگ‌های شرقی مانند چین، جنبه‌های عاطفی، پیوند بین اعضای خانواده و توانایی تغییر در پاسخ‌دهی به موقعیت و گسترش استرس در نظام خانواده را فراهم می‌کند که با اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان دبیرستانی و دانشجویان مرتبط است (لام و همکاران، ۲۰۰۹). نتایج مطالعات نشان داده که عملکرد

-
1. Puerta-Cortes & Carbonell
  2. Porter & Hul
  3. Silburn, Zubrick, Maioj, Shepherd, Griffing & Mitrouf
  4. Lam, Peng, Mai & Jing

ضعیف خانواده، پیش‌بینی‌کننده اعتیاد به اینترنت (کو^۱ و همکاران، ۲۰۰۷) و فضای گرم و صمیمی به عنوان عامل محافظ در برابر اعتیاد به اینترنت در میان دانشجویان بوده است (هانگ^۲ و همکاران، ۲۰۰۹). کیم و همکاران^۳ (۲۰۰۶) در پژوهشی دوساله درباره کاربران اینترنت، به این نتیجه دست یافتند که استفاده فزاینده از اینترنت با کاهش ارتباط خانوادگی و شرکت در محافل اجتماعی محلی همراه است.

مشکلات روزافزون در زندگی واقعی ممکن است دانشجویان را به سمت استفاده بی‌حد و مرز از اینترنت به عنوان مفردی برای کاهش استرس حاصل از حوادث زندگی سوق دهد و به تبع منجر به عملکرد ضعیف تحصیلی شود و از این طریق، روابط ناخوشایند والد-فرزند را افزایش دهد؛ لذا محافظت از جوانان در برابر استفاده بی‌حد و مرز از اینترنت، امری ضروری است. نکته مهم و اساسی در این خصوص، بررسی عوامل مرتبط با بروز این اعتیاد در بین گروه‌های در معرض خطر است؛ اینکه:

- چه عواملی باعث می‌شود تعداد ساعات استفاده از اینترنت در برخی از افراد روزه‌روز افزایش یابد و در نتیجه مشکلات تحصیلی، شغلی و خانوادگی را به دنبال داشته باشد؟
- چرا برخی از افراد قادر به کنترل میزان استفاده خود از اینترنت نیستند؟
- چه عواملی باعث می‌شود برخی نسبت به برخی دیگر گرایش بیشتری نسبت به اینترنت داشته باشند؟
- آیا برخی افراد با داشتن برخی از ویژگی‌ها می‌توانند برای این وابستگی مستعدتر باشند؟
- این زمینه‌ها محیطی است یا به خود فرد برمی‌گردد؟
- نقش خانواده در این میان چگونه است؟

با توجه به نکات ذکر شده، در این پژوهش سعی بر این است در بافت فرهنگی ایران سهم استرس تحصیلی، صفات شخصیتی و درک عملکرد خانواده در ارتباط با اعتیاد به اینترنت دانشجویان مقطع کارشناسی بررسی شود.

ب) فرضیه‌های پژوهش

۱. بین استرس تحصیلی با اعتیاد به اینترنت، رابطه وجود دارد.
۲. بین صفات شخصیتی با اعتیاد به اینترنت، رابطه وجود دارد.
۳. بین ویژگی‌های عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت، رابطه وجود دارد.
۴. بین استرس تحصیلی، صفات شخصیتی و ویژگی‌های عملکرد خانواده، با اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد.

---

1. Ko
2. Huang
3. Kim, Ryu, Chon, Yeun, Choi & Seo

ج) روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش، تمام دانشجویان کارشناسی مشغول به تحصیل دانشگاه خوارزمی در سال ۹۵-۹۴ بودند. نمونه این بخش از پژوهش شامل ۴۰۰ دانشجوی کارشناسی بود که با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای انتخاب دانشجویان کارشناسی، از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد؛ بدین صورت که حجم نمونه مورد نظر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و به شیوه قرعه‌کشی از میان افراد فهرست شده دانشگاه خوارزمی انتخاب شدند. در گام بعدی از دانشجویان کارشناسی (جمعاً ۴۰۰ نفر) به صورت تصادفی ساده انتخاب و پرسشنامه‌های استرس تحصیلی، صفات شخصیتی، عملکرد خانواده و اعتیاد به اینترنت برای تکمیل به آنها ارائه شد.

۱. ابزار پژوهش

یک) آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۶): این مقیاس که توسط یانگ و همکارانش تهیه و اعتباریابی شده، یک ارزیابی خودسنجی ۲۰ ماده‌ای بر اساس درجه‌بندی لیکرت برای اندازه‌گیری اعتیاد به اینترنت است. میزان اعتیاد به اینترنت بر اساس نمرات به چهار طبقه تقسیم‌بندی شده است: ۱. نمرات ۰ تا ۱۹: معمولی؛ ۲. نمرات ۲۰ تا ۴۹: خفیف؛ ۳. نمرات ۵۰ تا ۷۹: متوسط؛ ۴. نمرات ۸۰ تا ۱۰۰: شدید. علوی و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهش خود برای نسخه فارسی این پرسشنامه، دو نوع پایایی را اعلام کردند. در این پژوهش برای به دست آوردن پایایی، از آلفای کرونباخ استفاده شد و ضریب پایایی ۰/۸۶ به دست آمد. همچنین علوی و همکاران (۲۰۱۰) برای نسخه فارسی این پرسشنامه، دو نوع روایی را اعلام کردند. آنها روایی پرسشنامه را به روش بازآزمایی و همسانی درونی به ترتیب ۰/۷۹ و ۰/۸۸ گزارش دادند.

دو) پرسشنامه استرس تحصیلی دوران دانشجویی گادزلا (۱۹۹۱): نقل از: گادزلا و بالوگلو، (۲۰۰۱): گادزلا این ابزار را به منظور مطالعه عوامل استرس‌زای زندگی دانشجویان و واکنش آنان نسبت به این عوامل طراحی کرد. این پرسشنامه یک ابزار خودگزارشی مداد و کاغذی است که از ۵۱ سؤال در ۹ طبقه تشکیل شده است. این ابزار بر مدل نظری توصیف شده به وسیله موریس (۱۹۹۰) مبتنی است. مدل مزبور پنج نوع (طبقه) عامل استرس‌زا (ناکامی‌ها، تعارضها، فشارها، تغییرات و استرس خودتحمیلی) و چهار نوع (بخش) واکنش نسبت به عوامل استرس‌زا (جسمانی، هیجانی، رفتاری و ارزیابی‌شناختی) را ارزیابی می‌کند. در هر خرده‌مقیاس برای به دست آوردن نمره کلی، سؤالات با یکدیگر جمع می‌شوند. نمرات بالاتر به ترتیب نشان‌دهنده استرس تحصیلی بیشتر و واکنشهای بیشتر نسبت به استرس است. شکری و همکاران (۱۳۸۶) در پژوهش خود از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده کردند. نتایج تحلیل عاملی تأییدی آنها منجر به تقویت این ایده شد که SLSI یک ابزار اندازه‌گیری روا برای تعیین عوامل استرس‌زای دوران دانشجویی، واکنش دانشجویان نسبت به این عوامل و شاخص کلی استرس آنان است. ضرایب پایایی در پژوهش حاضر با استفاده از روش

۳۸۶ ◊ فرهنگ در دانشگاه اسلامی ۲۰

آلفای کرونباخ و تنصیف، برای پرسشنامه استرس تحصیلی دوران دانشجویی در دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۸۳ به دست آمده است.

سه) پرسشنامه شخصیتی پنج عاملی: یکی از آزمونهای شخصیتی است که بر اساس تحلیل عوامل ساخته شده و از جدیدترین ابزارها در زمینه شخصیت است که توسط مک کری و کاستا در سال ۱۹۸۵ با عنوان پرسشنامه شخصیتی NEO معرفی شد. فرم تجدیدنظرشده این پرسشنامه توسط همان مؤلفان با عنوان فرم تجدیدنظرشده پرسشنامه شخصیتی نئو ارائه شده است. اعتبار و روایی فرم بلند پرسشنامه در کشورهای مختلف جهان از جمله ایران اعتباریابی شده است. در ایران، فرم بلند توسط گروسی، مهربار و طباطبایی (۱۳۸۰) اعتباریابی شد و نتایج شبیه نتایج آزمون کاستا (۱۹۹۲)، نشان داد که همبستگی پنج زیرمقیاس فرم کوتاه با فرم بلند، از ۰/۷۷ تا ۰/۹۲ است. ضرایب پایایی در پژوهش حاضر با استفاده از روش آلفای کرونباخ و تنصیف برای پرسشنامه صفات شخصیت در دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۹۳ و ۰/۸۷ به دست آمده است.

چهار) پرسشنامه سنجش عملکرد خانواده: با ۶۰ سؤال برای سنجش عملکرد خانواده بر مبنای الگوی مک مستر تدوین شده است. این ابزار در سال ۱۹۸۳ توسط اپشتاین، بالدوین و بیشاب با هدف توصیف ویژگی‌های سازمانی و ساختاری خانواده تهیه شده است و توانایی خانواده را در سازش با حوزه وظایف خانوادگی با یک مقیاس خودگزارش دهی، سنجش و ارزیابی می‌کند (صیادی، ۱۳۸۱). در پژوهش حاضر، به منظور بررسی عملکرد خانواده، از روش همبستگی سازه‌ای برای تعیین روایی پرسشنامه استفاده شد. همبستگی هر سؤال با نمره کل پرسشنامه، سنجیده شد و روایی به دست آمده سؤالات بین ۰/۱۹ تا ۰/۶۸ است که همگی در سطح ۰/۰۱ معنادار بودند به جز سؤال ۱۹ و ۳۲ که معنادار نبودند. ضرایب پایایی در پژوهش حاضر برای پرسشنامه عملکرد خانواده در دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۸۲ به دست آمده است. همچنین آلفای کرونباخ و تنصیف برای خرده‌مقیاس‌های حل مشکل به ترتیب ۰/۷۰ و ۰/۵۵، ارتباط ۰/۶۷ و ۰/۵۲، نقش ۰/۷۳ و ۰/۶۳، آمیزش عاطفی ۰/۸۰ و ۰/۷۴، کنترل رفتار ۴۱ و ۲۶ و عملکرد کلی ۰/۷۸ و ۰/۷۰ به دست آمده است.

تبيين استرس تحصیلي، صفات شخصيتي، درك عملکرد خانواده با اينترنت $\diamond$ ۳۸۷

(د) یافته‌های پژوهش

جدول ۱: یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	شاخص آماری	میانگین	انحراف معیار	کوچک‌ترین نمره	بزرگ‌ترین نمره
اعتیاد به اینترنت	۶۲/۴۹	۲۰/۸۶	۲	۱۰۰	
استرس تحصیلي	۱۵۹/۰۰	۱۱/۸۲	۱۲۵	۱۸۴	
شخصیت	۱۳/۶۵	۱/۱۹	۷۲	۱۶۱	
عملکرد خانواده	۱۴۰/۳۷	۲۳/۳۳	۸۰	۱۹۷	

* $p \leq 0.05$, ** $p \leq 0.01$

میانگین و انحراف معیار شرکت کنندگان در پژوهش در متغیرهای اعتیاد به اینترنت به ترتیب ۶۲/۴۹ و ۲۰/۸۶، استرس تحصیلي: ۱۵۹/۰۰ و ۱۱/۸۲، صفات شخصیت: ۱۳/۶۵ و ۱/۱۹ و عملکرد خانواده: ۱۴۰/۳۷ و ۲۳/۳۳ است.

جدول ۲: ضرایب همبستگی متغیرهای پیش‌اند (استرس تحصیلي، صفات شخصيتي، و عملکرد خانواده) و اعتیاد به اينترنت

B و BETA ضرایب رگرسیون							احتمال P	نسبت F	ضریب تعیین RS	همبستگی چندگانه MR	متغیر پیش‌بین
۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲					
						$\beta = -0.23$ $B = -0.35$ $T = -4.75$ $P = 0.0001$	0.0001	22.61	0.054	0.232	شخصیت
						$\beta = -0.48$ $B = -0.42$ $T = -11.28$ $P = 0.0001$	0.0001	78.56	0.284	0.53	عملکرد خانواده
					$\beta = 0.41$ $B = 0.72$ $T = 10.07$ $P = 0.0001$	$\beta = -0.33$ $B = -0.29$ $T = -8.24$ $P = 0.0001$	0.0001	99.42	0.43	0.59	استرس

جدول ۲، ضرایب همبستگی متغیرهای پیش‌اند (استرس تحصیلي، صفات شخصيتي و عملکرد خانواده)

و اعتیاد به اينترنت را نشان می‌دهد.

جدول ۳: نتایج رگرسیون چندگانه متغیرهای پیش‌بین با اعتیاد به اینترنت به روش گام به گام

B و BETA ضرایب رگرسیون								احتمال P	نسبت F	ضریب تعیین RS	همبستگی چندگانه MR	متغیر پیش‌بین
۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱					
							$\beta=0/54$ $B=0/95$ $T=12/83$ $P=0/0001$	0/0001	162 164	0/29	0/54	استرس
						$\beta=-0/32$ $B=-0/28$ $T=-7/64$ $P=0/0001$	$\beta=0/42$ $B=0/75$ $T10/16$ $P=0/0001$	0/0001	136 123	0/38	0/61	عملکرد خانواده
					$\beta=-0/21$ $B=-0/33$ $T=-5/67$ $P=0/0001$	$\beta=-0/33$ $B=-0/29$ $T=-8/24$ $P=0/0001$	$\beta=0/41$ $B=0/72$ $T-10/07$ $P=0/0001$	0/0001	99/42	0/43	0/65	شخصیت

جدول ۳ نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش گام به گام را نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود متغیرهای استرس با ضریب بتای ۰/۵۴، عملکرد خانواده با ضریب بتای ۰/۴۲ و شخصیت با ضریب بتای ۰/۴۱ و معنادار و پیش‌بینی‌کننده اعتیاد به اینترنت می‌باشند. ضریب همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی متغیرهای پیش‌بین برابر با ۰/۶۵ و معنادار است. این متغیرها ۴۲ درصد واریانس مربوط به اعتیاد به اینترنت را تبیین می‌کنند؛ بنابراین، فرضیه پژوهش تأیید می‌شود.

هـ) بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که بین استرس تحصیلی و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد. نتیجه تحقیق جان و چوی (۲۰۱۵)، کاوه و شعیف (۲۰۱۵)، تانگ و همکاران (۲۰۱۴)، لی و همکاران (۲۰۱۰) و طیوری و همکاران (۱۳۹۳) با یافته‌های تحقیق حاضر همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت: از آنجا که استرس تحصیلی بر عملکرد شناختی افراد تأثیر منفی می‌گذارد، سبب می‌شود فرد به علت فشاری که در هنگام مواجهه با موقعیت تحصیلی استرس‌زا احساس می‌کند، به اینترنت به عنوان مفری برای رهایی از استرس تحصیلی روی آورد. همچنین بر مبنای الگوی تعاملی، فرد در هنگام مواجهه با استرس تحصیلی به ارزیابی از محیط خویش می‌پردازد. در این ارزیابی، با طرح این سؤال که چگونه به بهترین وجه می‌تواند با موقعیت برخورد کند، عمل می‌کند. در این شرایط با توجه به ویژگی‌های اینترنت، مانند دسترسی آسان، هزینه پایین و دیگر جذابیت‌های آن، به ویژه حضور افرادی که همان موقعیت استرس‌زای تحصیلی را تجربه می‌کنند، سبب می‌شود اینترنت به عنوان ابزاری در

تبیین استرس تحصیلی، صفات شخصیتی، درک عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت ۳۸۹

مقابله با استرس تحصیلی برای دانشجویان ایفای نقش کند. در این حالت، فرد از طریق گفتگو و بیان هر چه بیشتر استرس تحصیلی خود، به ارزیابی موقعیت استرس‌زای تحصیلی می‌پردازد و از این طریق می‌خواهد راهکارهایی مناسب برای کنترل آن پیدا کند و از طریق هم‌صحبتی با دوستان در فضای مجازی، سعی دارد تا میزان استرس خود را کاهش دهد. بنابر این، استرس تحصیلی با اعتیاد به اینترنت رابطه دارد.

نتایج تحقیقات تاس و آیاز (۲۰۱۵)، ازترک و همکاران (۲۰۱۵)، سرویدیو (۲۰۱۴)، کاس و همکاران (۲۰۱۴)، جرجیس و همکاران (۲۰۱۴)، گریفیتس و دنسر (۱۹۹۵)، هاردی و یتی (۲۰۰۷)، میرعلی‌نقی (۱۳۹۳)، عزیزی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۳)، خانجانی و اکبری (۱۳۹۰)، خواجه‌موگهی و علاسوند (۱۳۸۹)، تمنایی‌فر و همکاران (۱۳۸۹)، عسگری و مرعشیان (۱۳۸۷) و شایق و همکاران (۱۳۸۷) هماهنگ با یافته تحقیق حاضر است که بین صفات شخصیتی و اعتیاد به اینترنت، رابطه وجود دارد. بر مبنای دیدگاه صفات، شخصیت و رفتار انسان مجموعه‌ای از صفات مختلف است که برخی از آنها، فرد را مستعد اعتیاد به اینترنت می‌سازد. ممکن است صفات شخصیتی افراد در مجموع به گونه‌ای باشد که افراد برای کسب اطلاعات، فرار از تنهایی، یافتن نشاط در زندگی و مدیریت بهتر روابط، به سمت ارتباط با افراد در دنیای مجازی پیش روند و از ارتباط با افراد در دنیای واقعی فاصله بگیرند. برخی از افراد به دلیل ویژگی‌های شخصیتی خود، در ارتباط رودرو احساس رضایت و ارزشمندی کمتری دارند و از اینترنت به عنوان جایگزینی برای ارتباط میان‌فردی استفاده می‌کنند. این افراد در طول تعاملات اجتماعی برخط، احساس اطمینان بیشتری دارند. اینترنت به عنوان جانشین اجتماعی برای تعاملات اجتماعی چهره به چهره مورد استفاده قرار می‌گیرد. اینترنت با فراهم کردن دنیای مجازی، امکان ایجاد ارتباط و ابراز عقاید و فضای لازم برای بروز هیجانات فرد را فراهم می‌آورد و فرد به راحتی می‌تواند در هر زمان و مکانی با دیگران ارتباط برقرار کند؛ دنیایی که در آن با تهدید کمتری مواجه است و می‌تواند با پدید آوردن شخصیتهای دروغین و آرمانی خود، دوست داشته شود؛ دنیایی که در آن مجبور نیست برای بهبود روابط خود تلاش کند و می‌تواند هر آن‌گونه که دوست دارد فکر و رفتار کند.

فرضیه دیگر تحقیق این بود که بین عملکرد خانواده و اعتیاد به اینترنت، رابطه وجود دارد. نتایج تحقیقات یان و همکاران (۲۰۱۳)، حبیبی کاریزنوئی (۱۳۹۴) و صالحی و یآوری (۱۳۹۳) هماهنگ با یافته تحقیق حاضر است. محیط خانواده اولین منبعی است که نیازهای هر فرد در آن ارضا می‌شود. مطالعات بسیاری نشان داده‌اند افرادی که تجربه‌های کودکی خود را در محیط‌های نامساعد خانوادگی کسب کرده‌اند، دگرگونی‌های رفتاری و ناهنجاری‌های اجتماعی در دوران رشد خود داشته‌اند. همچنین تعاملات در خانواده، الگوهایی را به وجود می‌آورد؛ بر این اساس که چه زمانی، با چه کسی و چگونه ارتباط برقرار شود. در خانواده با کارکرد سالم، اعضا قادرند به راحتی ابراز وجود کنند، مسائل خود را بررسی و راهکارهای مناسبی در درون و بیرون از محیط خانواده پیدا کنند. الگوهای ارتباطی سیستم خانواده، مهم‌ترین ارزشهایی‌اند که رفتارهای اعضای خانواده را شکل می‌دهند. بنابر این، اگر نیازهای عاطفی در محیط خانواده برآورده نشوند و اعضا نتوانند به راحتی ابراز وجود کنند، در پی ارضای این نیازها در

محیط‌های دیگر و به شیوه‌های دیگر خواهند بود. اینترنت فضایی را فراهم می‌کند که فرد به راحتی می‌تواند در آن ابراز وجود کرده، نیازهای عاطفی خود را در آن جستجو کند. همچنین بر مبنای الگوی مک‌مستر، الگوی خانواده در کنترل رفتار، نقشی اساسی ایفا می‌کند؛ به ویژه کنترل رفتار در مسائل خطرناک، که اعتیاد به اینترنت نیز نمونه‌ای از آن می‌تواند باشد. در رفتارهای خطرناک چون توانایی شناختی پایین است، عملکرد خانواده اهمیت ویژه‌ای دارد. اگر عملکرد خانواده مثبت باشد، می‌تواند نقش بازدارنده داشته باشد و اگر نقش خود را به درستی انجام ندهد، می‌تواند رفتارهای خطرناک را تشدید کند. بنابراین، عملکرد خانواده می‌تواند پیش‌بینی‌کننده رفتاری چون اعتیاد به اینترنت باشد.

بین استرس تحصیلی، صفات شخصیت و عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت، رابطه چندگانه وجود دارد. ویژگی‌های شخصیتی مانند ثبات هیجانی ضعیف، خصمانه بودن، افسردگی، خجول بودن و تکانش‌وری، از ویژگی‌هایی است که با عملکرد خانواده رابطه دارد؛ زیرا خانواده سیستمی است که هر کدام از عناصر آن بر دیگر عناصر تأثیر گذاشته و از آنها تأثیر می‌پذیرد. ویژگی‌های شخصیتی زیستی افراد، بر عملکرد خانواده که مجموعه‌ای از روابط میان افراد است، تأثیرگذار است؛ چون افراد در شرایطی که به عنوان مثال خشمگین، افسرده یا بی‌ثباتند، نمی‌توانند روابط سالمی در خانواده برقرار سازند. در نتیجه، خانواده‌ای که ناکارآمد است و روابط مناسب در آن برقرار نیست، بر عملکرد تحصیلی فرد نیز اثرگذار است. در شرایط تحصیلی که فرد دچار استرس می‌شود، در پی آن است که با این موقعیت مقابله کند و خواهان این امر است که به ارزیابی موقعیت خود پردازد. در این ارزیابی موقعیت و کنترل آن، ویژگی‌های شخصیتی منفی و عملکرد ناکارآمد خانواده، استرس تحصیلی را تشدید می‌کند. وجود این سه عامل، دلیلی برای روی آوردن فرد به اعتیاد به اینترنت است. در محیطی که فرد در آن با تهدید کمتری مواجه است و می‌تواند با پدید آوردن شخصیت‌های ساختگی دوست داشته شود، نیازی به بهبود روابط خود نمی‌بیند. همچنین شرایطی فراهم است تا نیازهای عاطفی برآورده نشده در خانواده، تأمین شود و در نهایت، فرد از این طریق برای لحظاتی از طریق گفتگو با افراد در دنیای مجازی از استرس ناشی از تحصیل رها می‌شود.

محدودیت‌های پژوهش

بیان محدودیت‌ها در پژوهش به محققانی که قصد تحقیق در زمینه‌های مشترک را دارند، کمک می‌کند تا با دیدی باز و با آگاهی از موانع و کمبودها به امر پژوهش در زمینه‌های مشابه پردازند. این تحقیق نیز دارای موانع و محدودیت‌هایی بود که در ذیل به آنها اشاره شده است.

- با توجه به اینکه جامعه آماری این پژوهش دانشجویان کارشناسی بودند، لذا نتایج این پژوهش قابل تعمیم به دانشجویان دیگر نیست.
  - پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه این پژوهش، دانشجویان کارشناسی دانشگاه خوارزمی بودند؛ لذا نتایج این پژوهش قابل تعمیم به دانشجویان سایر دانشگاه‌ها نیست.
- چون پژوهش حاضر از نوع همبستگی است، نتایج را نمی‌توان به صورت علت و معلولی تفسیر کرد.

منابع

- تمنایی فر، محمدرضا، صدیقی ارفعی، فریبرز و گندمی، زینب، (۱۳۸۹). رابطه بین اعتیاد به اینترنت با ویژگی‌های شخصیتی دانش‌آموزان مقطع متوسطه، مجله علوم تحقیقات پزشکی زاهدان، دوره‌ی چهاردهم، شماره‌ی یکم.
- حبیبی کارزنوئی، اعظم، (۱۳۹۴). ارتباط عملکرد خانواده با اعتیاد به اینترنت را در دانش‌آموزان دختر مدارس متوسطه در شهرستان ملارد. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان تهران، پژوهشکده علوم خانجانی، زینب و اکبری، سعیده، (۱۳۹۰). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان و اعتیاد آنان به اینترنت، یافته‌های نو در روان‌شناسی، سال ششم، شماره‌ی نوزدهم، صص ۱۲۷-۱۱۳.
- خواجه‌مোগھی، ناهید و علاسوند، مریم، (۱۳۸۹). بررسی متغیرهای شخصیتی پیش‌بینی‌کننده‌ی اعتیاد به اینترنت. گروه روان‌پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز.
- سانتراک، جان دبلیو. زمینه روانشناسی سانتراک، ترجمه: مهرداد فیروز بخت (۱۳۸۳). تهران: رسا شاملو، سعید (۱۳۸۶). روان‌شناسی بالینی. تهران: رشد.
- شایق، آزاد و بهرامی، (۱۳۸۸). «بررسی اعتیاد به اینترنت و رابطه آن با ویژگی‌های شخصیتی در نوجوانان تهران»، فصلنامه اصول بهداشت روانی، شماره چهارم و دوم، صص ۱۴۹.
- شکر، امید؛ کدیور، پروین؛ نقش، زهرا؛ غنایی، زهره و مولایی، محمد، (۱۳۸۶). صفات شخصیت، استرس تحصیلی و عملکرد تحصیلی، مطالعات روان‌شناختی، دوره‌ی سوم، شماره‌ی سوم.
- صالحی، عصمت و یآوری، مجیدنعم، (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین عوامل خانوادگی با اعتیاد به اینترنت و آسیب‌های ناشی از آن در بین جوانان شهر یزد، فصلنامه پلیس زن، سال هشتم، شماره بیستم.
- طیوری، امیر، میری، محمدرضا، بهشتی، داوود، یاری، الهه، خدابخشی، حوریه، عنابی سراب، غلامرضا، (۱۳۹۳). شیوع اعتیاد به اینترنت و ارتباط آن با اضطراب، استرس و افسردگی در دانش‌آموزان متوسطه شهر بیرجند، مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، شماره بیست و دوم، صص ۷۵-۶۷.
- عزیزی‌نژاد، بهاره، پورحیدر، رحیمه، رنجی، ژیللا، قلی‌نژاد، زعفر، (۱۳۹۳). «بررسی وضعیت اعتیاد به اینترنت در میان دانشجویان و رابطه آن با مؤلفه‌های شخصیتی و اضطراب»، مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، دوره دوازدهم، شماره دهم (پای در پی ۶۳)، صص ۹۶۴-۹۵۹.
- عسگری، پرویز و مرعشیان، فاطمه، (۱۳۸۷). رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و اضطراب کامپیوتر با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، یافته‌های نو در روان‌شناسی، دوره دوم، شماره‌ی هفت. صص ۳۵-۲۳.
- فتحی، محمد، سهرابی، فرامرز، سعیدیان، مرتضی (۱۳۹۲) مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های هویت در دانشجویان معتاد و غیر معتاد به اینترنت، مجله اندیشه و رفتار، دوره ۱۱، ۲، پی در پی ۳۰، صفحه ۹۰-۹۹

- گروسی فرشی، میر تقی، (۱۳۸۰). «بررسی و مقایسه عملکرد خانواده‌های عادی و خانواده‌های متقاضی طلاق». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- منصف، ابراهیم، (۱۳۹۱) بررسی تاثیر نوع تعاملات افراد خانواده با سلامت روان و وابستگی به اینترنت دانش‌آموزان دبیرستان شهرک نفت شهر عسلویه. پایان نامه رشته کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور مرکز تهران جنوب.
- هاشمی، مریم، (۱۳۹۰). «بررسی رابطه بین پنج عامل بزرگ شخصیت، اعتماد به اینترنت و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان مقطع دبیرستان شهر شیراز». پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه اصفهان.
- Abouzari, R. (1994). Sources and levels of stress in relation to locus of Control and self esteem in university students. *Educational Psychology*, 14(3), 323-331.
- Ang, R.P. & V. Huan (2006). “Academic Expectations Stress Inventory: Development, Factor Analysis, Reliability, and Validity”. *Educational and Psychological Measurement*, 66(3): 522-539.
- Ayas, T. (2015). Relationship the level of internet addiction with personality traits of high school students. *International Journal of Human Sciences*, Vol 12, No 2(2015) .
- Carveth, J.A.; T. Geese & N. Moss (1996). “Survival Strategies for Nurse Midwifery Students”. *Journal of Nurse Midwifery*, 41: 50-54.
- Fisher, S. (1994). *Stress in an Academic Life; the Mental Assembly Line*. Buckingham; ope University Press, the Society for Research into Higher Education.
- Gadzella, B.M. & M. Baloglu (2001). “Confirmatory Factor Analysis and Internal Consistency of Student-Life Stress Inventory”. *Journal of Instructional Psychology*, 28: 84-94.
- Griffiths, M. D., & Dancaster ,I.(1995) . The effect of type A personality on Psychological arousal while playing computer games. *Addictive Behaviors*, 20(4),543-548.
- Hardie و E., Yittee, M. (2007). Excessive internet use: The role of personality, loneliness and social support Networks in internet addiction. *Emerg Technol Society* , 5(1): 37-47.
- Jie, T.; Y. Yizhen, D. Yukai, M. Yingc, Z. Dongying & W. Jiaji (2014). “Prevalence of Internet Addiction and its Association with Stressful Life Events and Psychological Symptoms among Adolescent Internet Users”. *Addictive Behaviors*, 39: 744-747.
- Jun, S. & E. Choi (2015). “Academic Stress and Internet Addiction from General Strain Theory Framework”. *Computers in Human Behavior*, 49: 282-287.
- Kim, K. Ruy, E. chon, my. Yeun, E. Chois, Y. Seojs et al. (2006). *Internet addiction in corean adolescents and its relation to depression and suicidal ideation: a questionnaire survey*. *Int J Nurs stud*; 43(2): 185-92.

- Ko, C.H.; J.Y. Yen, C.F. Yen, H.C. Lin & M.J Yang (2007). “**Factors Predictive for Incidence and Remission of Internet Addiction in Young Adolescents: A Prospective Study**”. *Cyber Psychology & Behavior*, 10: 545-551.
- Kuss, D.; G. Shorter, A. Van Rooij, D. Mheen & M. Griffiths (2014). “**The Internet Addiction Components Model and Personality: Establishing Construct Validity via a Nomo Logical Network**”. *Journal of Computers in Human Behavior*, 39: 312-321.
- Lam, L.T.; Z.W. Peng, J.C. Mai & J. Jing (2009). “**Factors Associated with Internet Addiction among Adolescents**”. *Cyberchology & Behavior*, 12: 551-555.
- Li, D.; W. Zhang, X. Li, S.H. Zhen & Y. Wang (2010). “**Stressful Life Events and Problematic Internet Use by Adolescent Females and Males: A Mediated Moderation Modle**”. *Computer in Human Behavior*, Volume 26: 1199-1207.
- McCra, R. R., & John, O. P. (2009). **An introduction to the five-factor model and its applications**. *Journal of personality*, 60, 175-215.
- Michie, F., Glachan, M., & Bray, D. (2001). **An Evaluation of Factors Influencing the Academic Self-Concept, Self-Esteem and Academic Stress for Direct and Re-entry Students in Higher Education**. *Educational Psychology*, 21(4), 455-472.
- Misra, R. & Castillo, L. (2004). **Academic Stress among College Students: Comparison of American and International Students**. *International Journal of Stress Management*, 11, 132-148.
- Mori, S. C. (2000). **Addressing the mental health concerns of international students**. *Journal of Counseling and Development*, 78, 137-144.
- Öztürk, C., Bektas, M. Ayar, D., Öztornacı, B., & Yagci, D. (2015). **Association of Personality Traits and Risk of Internet Addiction in Adolescents**. *Asian Nursing Research*, Volume 9, Issue 2, June 2015, Pages 120–124.
- Pettigrew, T. F. (1999). **Placing authoritarianism in social context. Politics, Groups and the Individual**, 8:5–20.
- Puerta-Cortés, D& Carbonell.X.(2014). **El modelo de los cinco grandes factores de personalidad y el uso problemático de Internet en jóvenes colombianos**. *Psychiatry Research*, 167, 294–299
- Qin, A. N., Yanyan, w.(2014). **On the Relationship between College Students’ Family Function, Differentiation of Self and Internet Addiction**. *Advances in Psychology*, 2014, 4, 187-194.
- Schneider, T.R., T.A. Rench, J.B. Lyons & R.R. Riffle (2012). “**The Influence of Neuroticism, Extraversion and Openness on Stress Responses**”. *Stress and Health*, 28: 102-110.

- Servidio, R. (2014). "Exploring the Effects of Demographic Factors, Internet Usage and Personality Traits on Internet Addiction in a Sample of Italian University Students". *Computers in Human Behavior*, Volume 35: 85-92.
- Servidio, R. (2014). Exploring the effects of demographic factors, Internet usage and personality traits on Internet addiction in a sample of Italian university students. *Computers in Human Behavior*, Volume 35, June 2014, P 85–92.
- Silburns,Z., Dmajj, shepherd, Griffinj, Mitrouf. (2006). **The western Australian Aboriginal child health survey sterenting the Capacity of aboriginal childeren families and communities.** pert:curtin university of technology and telephon Institute for child heals research.
- Sue, S., & Okazaki, S. (1990). **Asian-American educational achievements: A phenomenon in search of an explanation.** *American Psychologist*, 45, 913-920.
- Thoits, P. A. (1995). **Stress, coping, and social support processes: Where are we? What next?** *Journal of Health and Social Behavior*, 35, 53-79.
- Tsai, H. F., Cheng, S. H., Yeh, T. L., Shih, C. C., Chen, K. C., & Yang, Y. - C. (2009). **The risk factors of Internet addiction.** A survey of university freshmen *Psychiatry Research*, 167, 294–299.
- Winkelman , M (1994). **Culture shock and adaption.** *Journal of Counseling and Development*, 73, 121-126.
- Yan, W.; Y. Li & N. Sui (2013). "The Relationship between Recent Stressful Life Events, Personality Traits, Perceived Family Functionally and Internet Addiction among College Students". *Stress and Health*, Volume 30, Issue 1, Article First Published Online: 25 APR.

